

No 218.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sob. NMP. od wyk. niew.
Niedz. św. Ładysława.
Pon. św. Cypryana.
Wt. św. Kozmy i Dam.
Sr. św. Wacława Kr. M.
Czw. św. Michała Arch.
Piąt. św. Hieronima K.

Wschód słońca: godz. 5 m. 49
Zachód słońca: godz. 5 m. 54
Dług dnia: godz. 12 m. 15
Ubyło dnia: godz. 4 m. 40

Cena prenumeraty:

W ŁODZI:
Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie " 3 " —
Kwartalnie " 1 " 50
Miesięczn. " " 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie " 3 " 70
ZAGRANICĄ:
Miesięcznie " 1 " 10

Redakcja

w Łodzi,
ul. Przejazd № 8.
Nr. telefonu 593.

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany

Sobota, dnia 24 Września 1910 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Krucza № 23; w Pabianicach u p. Teodora Minke; w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENA OGŁOSZENIA: „Nadesłane” na 1-ej stronie 50 kop. za wiersz pet. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1 1/2 kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 3 — 4-aj po południu.

Teatr Popularny
A. MIELEWSKIEGO
(KONSTANTYNOWSKA 16).

Na korzyść Łódzkiego Gniazda Towarzystwa Opieki nad dziećmi w poniedziałek, dnia 26 września r. b.

„ZACZAROWANE KOŁO”

baśń Rydla. Początek o godz. 8 wieczorem.
Bilety do nabycia w księgarni St. Miszewskiego, Piotrkowska 87. 0000

Teatr Łódzki

Cegielniana 63.

3356

Jutro o godz. 3 po poł. (popularne)

„SEN SREBRNY SALOMEI”.

Jutro, o godz. 8 min 15 wiecz. „TAJFUN”.

Zawiadomienie.

Mamy zaszczyt zawiadomić Szanowną Publiczność i miłośników sportu, że w niedzielę, d. 25 b. m., w gmachu, wybudowanym podług najnowszych wymagań techniki i higieny, otwarty zostanie

Tor do jazdy na łyżwach kółkowych.

Jazda pod kierunkiem kilku wykwalifikowanych fachowców odbywać się będzie trzy razy dziennie, a mianowicie:

I seans od 10 1/2 do 1 1/2
wejście 40 kop., ażycie toru 60 kop.

II seans od 3 1/2 do 6 1/2

III " " 8 1/2 " 11 1/2

wejście 60 kop., ażycie toru 70 kop.

Podczas II i III seansów przygrywa specjalnie zorganizowana orkiestra.

Abonament dla jeżdżących 25% taniej.

Młodzież szkolna i dzieci do lat 10-ty płać połowę.

Jeżdżącym wypożycza się łyżwy bezpłatnie.

Kwadrans nauki jazdy 50 kop.

Kawiarnia na miejscu.

DYREKCJA

Victoria Skating Palace

Piotrkowska 67.

2369

Formiery

krajowe i zagraniczne, dykty dębowe, dykty sklepane można dostać w najlepszych gatunkach i po cenach przystępnych tylko u

D. MARGULIESA i S-ka

Łódź, Cegielniana № 26.

2353-6

50% oszczędności opału,
usuwa wilgoć
patent. MULTIPLIKATOR OGRZEWANIA
Dr. W.P. Kłobukowski, inż.-chem., Warszawa, Jerozolimska 71

Znakomity środek odżywczy

KEFIR K. ŻYCKIEGO

opteka W. DANIELECKIEGO.

Łódź, Piotrkowska № 130, tel. 12-93.

423r

MASZYNY DO SZYCIA KOMPANJI SINGER

SPRZEDAJA SIĘ

WYŁĄCZNIE W SKLEPACH WŁASNYCH KOMPANJI

WYPŁATA RATAMI
OD
1
RUB. TYG.

MASZYNY
RĘCZNE
OD 25 R.

WYSTRZEGAĆ SIĘ
NAJBLADOWNICTW

SKLEPY WE WSZYSTKICH
MIASTACH KRÓLESTWA.

ZNAK SKLEPOWY.

Składy nasze w Łodzi:

Piotrkowska № 86.

Piotrkowska № 273.

Konstantynowska № 35.

Zgierska № 9.

2806

„The BIO-EXPRESS”

NAD PROGRAM
na ogólne żądanie:

Pocieszne wojsko. (Mowy Paderewskiego, Badieni'ego; ćwiczenia sokołów, sokolice. Banderye).

WIELKA SENSACYJA! Dla uczącej się młodzieży i dla tych, którzy nie mieli sposobności osobiście uczestniczyć na obchodzie w Krakowie (1410—1910) Jedyne autentyczne zdjęcie z obchodu Grunwaldzkiego w Krakowie.

MME HENRIETTE, ŁÓDZ

PIOTRKOWSKA Nr. 47,

Potrzebne uczenie.

po powrocie z zagranicy poleca WYKWINTNE KAPELUSZE. 2381-3

Cukry deserowe Kakao i Czekolada Jana Fruzińskiego

Piotrkowska 71

wprost

Pasażu Meyera.

482-r

Teatr Popularny
A. MIELEWSKIEGO
(KONSTANTYNOWSKA 16)

Jutro o godz. 3 po południu
„Eli Makower”

dramat w 5 akt. z pow. E. Orzeszkowej.

Jutro o godz. 8 wieczorem

Nad Pilicą

sztuka w 4-ch aktach St. Łąpińskiego.

DENTYSTKA

M. RIESNIK-EPSTEIN

PIOTRKOWSKA 192,

powróciła i przyjmuje osobiście.

2315-6

AKUSZERKA

B. Zilberman

Piotrkowska 37.

powróciła.

2313-3

Język angielski

wykłada

rodowity anglik

w Instytucie języków nowożytnych D-ra Kummera

Południowa 3.

Piotrkowska 16.

3350-3-1

Ze Stanów Zjednoczonych.

W stosunkach wewnętrznych wielkiej republiki północno-amerykańskiej zanosi się na zwrot stanowczy. Rządzące od wielu już lat stronnictwo republikańskie znajduje się w rozstroju i upadku. Szerząca się w jego szeregach korupcja w związku z niepopularną polityką celną i powszechnym niezadowolaniem z tolerowanych przez nie nadużyć trustów, osłabia jego spoistość wewnętrzną i pozbawia je sympatii w coraz szerszych kołach ludności. Usiłowania polityków uczciwych z Rooseveltem na czele, aby przez śmiałą krytykę i wykazywanie dziejących się nadużyć, doprowadzić do zreformowania potężnej organizacji, są mało skuteczne. Agitacja ich, wbrew ich woli niewątpliwie, jest wodą na młyn przeciwnego stronnictwa demokratycznego. Nie jest to wcale przypadkiem, że w walce z despotycznym prezydentem kongresu Cannonem posłowie demokratyczni Izby działali w porozumieniu z potępiającymi nadużycia członkami stronnictwa republikańskiego, i że były prezydent Roosevelt w swoim wielkim objeździe po kraju, doznawał najgorętszego przyjęcia w Stanach, w których demokraci posiadają przewagę.

Poczucie konieczności walki z nadużyciami i gruntownego zreformowania stosunków sprawia, że wytwarza się nie sympatii między uczciwymi żywiołami, bez względu na ich przynależność do obozów politycznych, że zaciera się nieznacznie granice między stronnictwami, z tym skutkiem, że stronnictwo, znajdujące się obecnie w opozycji, poczyną zdobywać przewagę. Znamiennym objawem tego zwrotu jest wynik wyborów politycznych, które odbyły się dnia 12 bieżącego miesiąca w stanie Maine, opanowanym dotąd przez republikańców.

Przewidywano powszechnie znaczne zmniejszenie się liczby głosów republikańskich, ale tego nawet najwięksi pesymiści w tym obozie nie przypuszczali, że nastąpi przewrót zupełny. Przy wyborach gubernatorskich i do ciał reprezentacyjnych dotychczasowa mniejszość demokratyczna odniosła zupełne zwycięstwo. Miejsce republikańskiego gubernatora Fernelda zajął demokratę Plaisted, a w senacie, w którym dotąd rządziła

większość republikańska, obecnie demokraci zdobyli przewagę, uzyskawszy 31 mandatów na ogólną liczbę 52. Wskutek tego zwycięstwa, miejsce republikańskiego przedstawiciela stanu w senacie waszyngtońskim zajął demokratę. Oprócz tego demokraci zdobyli dwa mandaty do kongresu waszyngtońskiego. Ten wynik wyborów w Stanie, który od 30 lat był uważany za niewzruszoną warownię stronnictwa republikańskiego, sprawił w całej republice ogromne wrażenie, a spotęgował je fakt, że także w nowym Stanie Arizona demokraci uzyskali przewagę, zdobywając 28 mandatów na ogólną liczbę 52.

Wobec tak wymownych objawów zwrotu w uśposobieniach szerokich warstw ludności, prezydent Taft zrezygnował z postanowionej już podróży do Panamy, a w kołach demokratycznych panuje przekonanie, że w zbliżających się wyborach prezydenta zdołają przeprowadzić swego kandydata. Tymczasem jednak rozwój stosunków może pójść inną drogą. Wiele przemawia za tym, że w wyborach przyszłych nie odniesie zwycięstwa ani panująca dotąd organizacja republikańska, ani też demokratyczna, lecz że te wybory będą tryumfem potężnej i twórczej osobistości Teodora Roosevelta, który potrafi zgrupować naokoło siebie wszystkie żywioły spragnione gruntownej naprawy stosunków.

Przesilenie w Bułgarii.

Nagła dymisja ministeryum bułgarskiego tłumaczy się, o ile można wnosić z oświadczeń prasy bułgarskiej, głównie nieporozumieniami między gabinetem a królem, co do zachowania się rządu sofijskiego wobec prześladowań w Macedonii.

Według zapewnień prasy bułgarskiej, władze tureckie obchodzą się z ludnością słowiańską, a zwłaszcza bułgarską w Macedonii, w sposób okrutny, znęcają się nad nią i nie cofają się nawet przed stosowaniem tortury wobec podejrzanych o ukrywanie broni.

„Prześladowanie ludności słowiańskiej ze strony rządu młodotureckiego, pisze korespondent Dniewnika, który na miejscu badał stosunki, staje się z każdym dniem okrutniejsze.

W miejscowości Palance żołniestwo tureckie grasuje w ten sposób, iż nikt na ulicy nie śmie pokazać się; sklepy są pozamykane, okoliczni włościanie nie przychodzą do miasta, duchowni i zamożniejsi mieszkańcy leczą się w domu z ran zadanych im torturami. Nauczyciele zbiegli w góry, trzech, którzy zostali, zamknięto w więzieniu.

W dniu 4 b. m. udała się komisja wojskowa do wsi Gradce. Najpierw oświadczone zamożniejszym bułgarom, że jeżeli złożą wysoki okup,

nie będą torturowani; okup wzięto i później ich męczono narówni z biednymi. Na ementarzu chrześcijańskim rozkopano cztery groby w poszukiwaniu broni, później tych, którzy z ran się wyleczyli, znowu wzięto na tortury.

W Palance wezwano duchownych, aby oddali pieczęcie i dokumenty cerkiewne. Gdy stawili się w ratuszu, rzucono się na nich, bito i męczono. Krzyk w całym mieście był tak okropny, że nawet kilku Turków wstawiło się za nimi, atoli bezskutecznie. Męczono ich od godz. 7-jej wieczorem do północy. Żaden z nich nie był w możności dojść o własnych siłach do domu, musiano ich zanieść na noszach. „Dniewnik“ podając szczegóły, zwraca się z zapytaniem do Francji, czy ucywilizowana Fracja pożyczą pieniądze Turkom, aby ich państwo utrzymać.

Szerzą się także wiadomości o tajnej agitacji tureckiej w królestwie bułgarskim, łączącej się bodaj z zamiarami wojennymi. Tak np. „Wczorna Poszta“ donosi, że w Bułgarii pojawiła się w ostatnich czasach wielka liczba szpiegów tureckich, przeważnie oficerów. Schodzą się oni po nocy w domach Turków, bułgarskich poddanych.

Wobec tych stosunków ministeryum bułgarskie oświadczyło się za stanowczym wystąpieniem przeciw Turcji. Gdy zaś król Ferdynand życzeń jego nie uwzględnił, podało się do dymisji.

Po nad Simplonem.

Wczoraj pisaliśmy o wielkim planie przebycia lotników ponad Simplonem. Dziś uzupełniamy tę wiadomość i kreślimy dalsze koleje projektu.

Jest trzy ragrody: pierwsza 70,000 franków, druga 20,000, trzecia 10,000.

Do konkursu zapisało się 13 współzawodników, między nimi 5, cieszących się powszechnym rozgłosem: 2 francuzów — Chavez i Paillette, włosz Cattaneo, Wiencierz i amerykańni Weymann. Każdy z tych lotników dokonał już wielu wzlotów, uważanych za niezmiernie trudne.

Trudności, jakie lotnicy będą musieli pokonać w obecnym konkursie są wprost nadzwyczajne. Miejsce wlotu w Brigue, położone przy samym wylocie tunelu kolejowego przez Simplon, znajduje się na wysokości 900 metrów nad poziomem morza. Góry nad tą miejscowością wznoszą się raptownie, lotnik przebywszy 8 kilometrów drogi, będzie musiał szybować już na wysokości 1,100 metrów i wznosić się ciągle do góry, zanim minie szczyt Simlonu, wyniesiony na 2,008 metrów nad powierzchnię morza. Stąd gó-

KRONIKA TYGODNIOWA

Ciekawy japończyk.—Jego wywiad w naszej redakcyi.—O co on pytał i jak trzeba było się kręcić, żeby nie nie powiedział złego o Łodzi temu azyjczyce...

— Przeczuję szanownego pana kronikarza... Przybyłem z Japonii, jestem dziennikarzem, nazywam się Ga... i pracuję w gazecie „Porządek społeczny...” prosiłbym więc uprzejmie o godzinę ze mną rozmowy.

— A więc interview... Dobrze, dobrze, lubię interviewy. Napisz pan, że należę do najslawniejszych ludzi w Łodzi, jestem młody, przystojny i spodziewam się po wujaszku olbrzymiej fortuny... a to dostateczne, że mnie nazwą człowiekiem wysoce ukształconym i najdowiecipniejszym.

Skośne oczy japończyka jeszcze bardziej wykrzywiły się — spojrzał na mnie spokojnie, ale zdaje się z wielkiem zadziwieniem. Potem z uprzejmością ścią francuską dodał...

— To się tyczy pańskiej osoby, ale ja bym chciał także coś wiedzieć o sprawach społecznych Łodzi i o jej urządzeniach miejskich...

Treszczkę mnie to zbiło z tropu, bo i czem będę mógł takiemu kosookiemu zaimponować, jakimi urządzeniami.

Wprawdzie mamy „Linax Hacholim“ i „Miszmeres Cholim“, „Ezro Meszro“ i wiele innych instytucyj, ale tam w Japonii, jak czytamy, wielki postęp na każdym polu już dawno o tak zacnych instytucjach pomyślał i przeszedł nad nimi

do porządku dziennego.

To też z większą jeszcze uprzejmością uśmiechnąwszy się, tak jak goły narzeczony do milionowej panny tylko to robi, rzekłem:

— Posiadamy tyle instytucyj w Łodzi, tyle urzędzeń, że gdybym dzień i noc wymieniał je pannu, jeszcze byś nie zdążył zapisać w swoim notatniku... który widzę wygląda jak księga główna największej łódzkiej fabryki... Najlepiej więc będzie, jeżeli szanowny pan zechcesz się łaskawie pytać...

Japończyk rozłożył na stole swój notatnik i począł zadawać mi pytania:

Czy macie samorząd?

Ciarki mnie przeszły, bo jakże ja dziennikarz europejski, powiem takiemu dzikiemu, kosookiemu azyjczyce, że nasz samorząd dopiero od czterech lat w drodze? Trudno też było tak bez zająknięcia igać, bo nuż poszedłby do której z innych gazet, a redaktor tamten okazał się mniej sprytnym i wyznałby mu prawdę...

Powzięłem więc myśl odpowiadać wymijająco...

Począłem więc kręcić głową i pogwizdywać fi, fi, fi...

Japończyk widocznie był dziennikarzem sprytnym, więc od razu gestykulacją moją zrozumiał...

Pisał pędem, zadawał nowe pytania, a ja widząc, że moja metoda okazała się dobrą, nie zmieniłem jej... Rozmowa toczyła się dalej o samorządzie.

— Czy dobry?—zapytał japończyk...

— Fi... fi... fi... odrzekłem.

— A wodociągi macie?

— Właściwie wodociągi już od 10 lat przygotowywa p. Lindley, obiecując pod słowem, od lat co najmniej sześciu, że lada dzień projekt już nadesłę...

— Więc Łódź, takie duże miasto, bez wody...

— Przeczuję—bąknąłem, posiadamy przeszło 4,500 studziń...

— A w nich zapewne woda śmierdząca, widziałem przecież, że na studniach waszych najczęściej odbywa się pranie brudnej bielizny, lub małe dzieci, zabawiając się, dolewają szparami... aby więcej było wody... Zwróciłem nawet uwagę jednej matce, żeby zdjęła z przykrytej nieszczelnie balami studni dziecko, które bardzo niesforne się zachowywało, a ona odrzekła, że to „taki aniołek, to nic nie szkodzi...”

Struchlałem na to oświadczenie japończyka, ale nadrabiając miną, począłem wyjaśniać:

— Tak, ale w ziemie to zamarzną te szpary i dzieci się na studniach nie bawią.

— Prawda—rzekł japończyk.

— A pan Poznański—mówiłem dalej wywiercił studnię na 2,400 metrów głęboką i ma czystą, źródlaną wodę do farbowania swoich perkali i satyn, które mają tę własność, że potem nawet same farbują...

Tu już japończyk zupełnie zdębiał, zapomniał o wodzie i zwrócił się do innych kwestyj.

— A kanalizacja?—dodał po chwili.

— Fi... fi... fi... gwizdałem bez zaramienia.

ry obniżają się ku dolinie lombardzkiej. W ciągu przeszło pół godziny lotnik musiał szybować nad terenem pełnym niezgłębionych przepaści, gdzie nie można nawet myśleć o wylądowaniu w razie nagłej potrzeby. Trudność zadania zwiększa jeszcze i ta okoliczność, iż na takiej wysokości siła „pociągowa“ motoru słabnie z powodu rozrzedzenia powietrza. Motor, który nad powierzchnią morza posiada siłę 50 koni, na wysokości 2,000 metrów będzie miał tylko 35 koni i zdolność transportowa aeroplanu słabnie ciągle w miarę wzbijania się w górę.

Lotnik Chavez, który zbadał całą drogę, twierdzi jednak, że zadanie nie jest tak trudne, jak się wydaje, mimo to pierwsza próba nie udziła się i omal nie skończyła się katastrofą. O godzinie 4 rano, pomimo pochmurnego nieba i silnego wiatru, Chavez i Weymann zdecydowali się na podróż. Rzucono losy, kto pierwszy narazi się na nieznane niebezpieczeństwa. Los padł na Chavez'a, który spokojnie zaczął ubierać się w kostium lotniczy. O godzinie 6 dano znak odlotu i lekki jednopłatowiec Blériota wzniósł się z Chavez'em w powietrze. Lotnik wzbijał się w górę nadzwyczaj szybko, w kilka minut był już na wysokości 1,400 metrów. Niebawem ujrano go nad Hochgebirg'em wznoszącym się na 2018 metrów nad powierzchnią morza. Przeleciawszy ponad Aletschem, największym lodowcem Szwajcaryi, Chavez krążył jakiś czas, jakby nie decydując się skierować ku szczytom Simplonu, lecz po chwili poszybował we właściwym kierunku i zniknął w chmurach.

Wśród publiczności, przyglądającej się wzlotowi, zapanował nastrój niespokojnego oczekiwania. Po kilkunastu minutach rozległ się okrzyk: „Chavez wraca!“ I rzeczywiście ujrano jednopłatowiec opadający z niezwykłą szybkością w kierunku doliny. W pierwszej chwili myślno że stała się katastrofa, ale „Blériot“, na podobieństwo orła, rzucającego się na zdobycz, wylądował nieuszkodzony, na łące poza miejscem wzlotu. Chavez opowiedział witającym go z entuzjazmem tłumom, iż zdołał przelecieć 200 metrów poza szczyt Simplonu, lecz prawdziwa burza, jaka szaleje w górach, zmusiła go do szybkiego powrotu. Tylko dokładności motoru i zręczności pilota należy zawdzięczać, iż obeszło się bez katastrofy.

Pomimo niepowodzenia Chavez'a, Weymann wzniósł się w powietrze, lecz wiatr wzmógł się i po tej stronie gór, przeto lotnik po kilku nieudanych próbach wzniesienia się wyżej, niż 500 metrów, musiał wylądować.

Medyolan, 23 września (Wł.) Dzisiaj o go-

dzinie pół do 3-ej lotnik Chavez entuzjastycznie żegnany, wzniósł się szczęśliwie i po dwudziestu minutach przeleciał ponad Simplonem. W ślad za Chavez'em wzniesli się Paillette i Weymann i również przelecieli przez Alpy. W dalszej drodze Chavez skutkiem niewyjaśnionej dotychczas przyczyny musiał wylądować w Domadosola tak gwałtownie, że zranił się w nogę.

Paillette wylądował w Stresa, poczem puścił się w dalszą drogę już wprost do Medyolanu.

Z KRÓLESTWA.

Skierniewice. Wczoraj w Skierniewicach, w tamtejszym składzie aptecznym p. Pawłowskiemu wydarzył się okropny wypadek.

Przyczyną wybuchu było nieostrożnie obchodzenie się z ogniem.

Na ratunek z powodu wynikłego pożaru pospieszyła straż ogniowa ochotnicza. Przy gaszeniu płomieni siedmiu członków straży uległo ciężkim poparzeniom i poranieniom, a z nich dwu rannych jest śmiertelnie.]

Sosnowice. O g. 8 m. 30 w. na ul. Głównej rozegrał się krwawy epizod pamiętnych zatargów o własność „Kuryera Zagłębia“.

Zatargi te, urozmaicone wzywaniem przezwanych interwencyi policyj, skończyły się sądem honorowym, który jednakże nie zadowolili byłego wydawcy „Kuryera“ p. Modzelewskiego.

Właśnie dziś Modzelewski spotkawszy na ul. Głównej wydawcę obecnego Klossowskiego, idącego z żoną i teściem dał do niego 3 strzały.

Dwie kule zraniły Klossowskiego w łopatkę i poniżej łopatkki.

Rany niebezpieczne.

Modzelewskiego uwieziono.

Z dzielnic polskich.

ZE LWOWA. Profesor Milewski, nie zgadzając się na politykę finansową wydziału krajowego, odmówił przyjęcia wyboru na członka wydziału.

— Konserwatyści proponują wybór posła Abrahamowicza na generalnego referenta budżetu.

— Na zjazd górników polskich przybyło z górą dwustu uczestników. Rozpoczęły się obrady stałej delegacji.

— Nastąpiło uroczyste otwarcie „Banku Przemysłowego dla Królestwa, Galicyi i Lodomerji

z W. Ks. Krakowskim“, założonego s. Sejmu i Wydziału krajowego galicyjskiego. Pitałem akcyjnym 10 mil. koron. Aktu cenia dokonał ks. kanonik Ollender. Bankierami Banku są: radca dworu dr. Marcin S. i Stanisław Karłowski.

Z ŻÓŁKWI. W niedzielę po południu odbyło się uroczyste zamknięcie wystawy rolniczo-przemysłowej w Żółkwi. Przewodniczący komitetu wystawowego p. Stefan Kozicki, w dłuższym przemówieniu stwierdził, że wystawa udała się w zupełności tak pod względem finansowym jak i moralnym.

Z POZNANIA. Na zamku cesarskim w Poznaniu skradł ktoś kilka elementów z baterji, znajdującej się w sklepie. Przytem połączyły się dwa przewody elektryczne aparatu alarmującego, wskutek czego przybyła w galopie straż pożarna, w mniemaniu, że w zamku wybuchał pożar.

Druty doprowadzono do porządku, a w ten sposób zapobieżono dalszemu dzwonienu. Sprawy nie zdołano wykryć.

Z CESARSTWA.

Koniec rewizji „Dziennik Petersb.“ stwierdza, że dalszych rewizji widocznie postanowiono zaniechać.

Najbardziej gorliwy z rewidujących senatorów, p. Garin został mianowany członkiem Rady Państwa, rewizya senatora Diediulina wkrótce będzie zakończona, senator Neidhardt wprowadził podług sądów kilku intendentów warszawskich, lecz niebawem skierował się na sprawę magistratu i gospodarki teatralnej w Warszawie, a następnie zajął się lustracją stosunków w łonie duchowienstwa katolickiego. Zabrakło mu widocznie materiału dla wykrycia innych nadużyć w gospodarce wojskowej warszawskiego okręgu, w którym nieledwie połowa całej armii rosyjskiej stale konsystuje.

O nowych rewizjach senatorskich nie słychać, co zaś do ministerjum marynarki, to gospodarka jego nie została poddana rewizji senatorskiej powierzono natomiast dwóm generałom i jednemu radcy tajnemu zrewidowanie dwóch wydziałów, z wyraźnym zastrzeżeniem iż mają oni sprawdzić, o ile obecny system budowy okrętów i dostaw prowadzi do rychłego odbudowania floty.

Za objaw zniechęcenia do rewizji senatorskich w sferach wpływowych można uważać energiczną na nie naganę, z jaką wystąpił obecnie dobrze zazwyczaj poinformowany „Grażdanin“.

— Macie kanalizacye?
— Przeszło 300 krytych kanałów przecina Łódź!

— Ho, ho, ho... — pokręcił niedowierzająco głową — widziałem przecież głębokie rynsztoki. Idąc do waszej redakcyi na Przejazd, chciałem się dostać z ulicy na trotuar, a ponieważ mam krótkie nogi, uczynić tego nie mogłem. Dopiero dwóch jakichś zacnych ludzi podsadziło mnie na chodnik...

— To tak dla secesyi... U nas secesya w modzie...

— Widziałem brudy, płynące rynsztokami, gdzież więc są te kanały?

— Pod mostkami — odparłem z dumą.

— A szpitale — zapytał po chwili.

— Szpitale! — wykrzyknąłem — a co to są szpitale?

— Jak to, pan nie wiesz, co to są szpitale?

— Pierwszy raz słyszę ten wyraz...

— Tak? Wszak to są domy zdrowia.

— Domy zdrowia... A pocóż nam domy zdrowia?

— Jak to?

— Nasze miasto w tak znakomitych znajduje się warunkach higienicznych, że tu u nas nikt nie choruje...

— A przecież są szpitale: „Czerwonego Krzyża“, „św. Aleksandra“, „Poznańskich“...

— Tak, utrzymujemy je po to, żeby Pogotowie ratunkowe miało gdzie odwozić rannych i kaleki. Wszak w naszym mieście zdarzają się wypadki, a dr. Pinkus cieszy się, że już miał ich w sierpniu 511.

— Cieszy się — zawołał japończyk.

— Ma się rozumieć cieszy się, że mógł z pomocą przyjść tyłu cierpiącym.

— Więc cóż u licha robi wasze Towarzystwo higieniczne?

— Co? z początku to przynajmniej dużo gadało, a teraz to i gadać przestało!

— Posiadacie sporą liczbę lekarzy, czemuże zajmują się oni?

— Przeważnie odczytami o podręcznikach szkolnych do arytmetyki... A jeden to nawet już sprowadził środek leczniczy 606 Ehrlicha, pobierając za wstrzyknięcie 50 rubelków! A co, czy nie amerykański postęp!

— Widziałem budy stojące tam nad jakimś błotem... przy budach brudne straganiarki, sprzedające artykuły spożywcze i inne. Nieprzyjemna woń wydzielala się z błota i straganów. Co to ma znaczyć?...

— Widzisz kolega, to miasto urządźło umyślnie chwilową wystawę brudu, aby w ludziach wstręt do nieczystości obudzić...

— Tak — rzekł ze zdziwieniem japończyk — może to i dobry system, ale te budy zapewne rychło będą uprzątnięte, a cuchnące koryta zasypane...

— Fi, fi, fi — piszczałem, cierpnąc.

— Bruki macie obskurne.

Tu już omal-o m japończyka nie skrobnał obسادką po głowie. On brukom naszym urąga. Zgniewany krzyknąłem:

— Czy pan nie widzisz, że sam pan prezydent po brukach tych co dzień spaceruje i nog nie wykrecza.

Ty — chciałem dodać — azyato, urągasz na te bruki... Pewnie, że w twoich pantoflach to niezbyt wygodnie chodzić po kostkach drewnianych, ale pocóż tu nos wścibił...

Spostrzegł to japończyk i rzekł łagodniej:

— Ja miałem na myśli boczne ulice. Widziałem, że tam furmani koła łamią.

— A poco gałgany mają zle koła... byle tam szparka na stopę głęboka, już koła łamią...

— Tak... ale...

— Wreszcie, to są ulice prywatne, Łódź ma setki takich ulic... Istne bekarty. Niewiadomo do kogo należą... Miasto ich ani brukuje, ani oświetla, bo to nie miejskie... Właściciel zaś nie dba o nie, bo już place przy nich dawno rozprzedał i pieniądze puścił. Zgłosi się dopiero wtedy, jak rozpoczną linię tramwajową układać, żeby coś od konsorcjum wytargować...

— To macie i tramwaje? — zapytał japończyk!

— Fi, fi, fi... — zawołałem odważniej. — Spytaj się pan p. Mrozińskiego, jak akcyje stoją!

— Czy już z koleją Kaliską istnieje połączenie...

— Niezadługo będzie. Już tylko mała formalność... Miasto ma kupić część „Leśniczówki“ i przeciąć ulicę... a konsorcjum natychmiast przystąpi do ułożenia szyn. Manipulacja prosta. Pan prezydent występuje z papierem umiejętnie zreferowanym do pana gubernatora, który wyznacza odpowiednią komisye, a ta po rozpatrzeniu rzeczy uznaje, że trzeba wykupić plac i przeprowadzić ulicę, bo chociażby można to uczynić przez Szosę Karolewską — jednak konsorcjum na to się nie zgadza, bo podobno Karolewska Szosa to własność sporna...

Kiedy już wszystko zostanie przez komisye zatwierdzone, wtedy odsyła się cały projekt do pana gubernatora, a pan gubernator z przychylnym przedstawieniem do pana ministra. Pan minister, jeżeli nie znajdzie nic w nim przeciwnego prawu, zatwierdza, a jeżeli znajdzie, zwraca do przeróbek. To trwa rok, dwa, a czasami dłużej. Potem takie zatwierdzenie idzie z powrotem i leży

1 maja do 1-go września r. b. wykazało saldo 99 rubli.

Pragnąc uprzystępnąć należenie do Stowarzyszenia pracownikom różnych instytucji handlowych i przemysłowych, mających pokrewne ze Stowarzyszeniem cele, zarząd postanowił dla tych członków wprowadzić pewne ulgi, mianowicie wpisowe 5 rubli rozłożyć na raty w ten sposób, że przy zapisaniu się taki członek wpłaca wpisowego rubla, a następnie w ciągu 8-iu miesięcy po 50 kop. miesięcznie.

Uproszono komisję mieszkaniową, którą wybrano kilka miesięcy temu, o wyszukanie nowego lokalu dla Stowarzyszenia, gdyż teraźniejszy, jako zbyt szczupły, nie odpowiada potrzebom instytucji.

Rozważano sprawę przeniesienia posiedzeń zarządu na inny dzień. Zdecydowano, ażeby posiedzenia zarządu odbywały się w poniedziałki każdego tygodnia. Wobec tego następne posiedzenie odbędzie się dopiero w dniu 3 października r. b. o godz. 8 i pół wieczorem (w lokalu Piotrkowska 120).

Odczytano odezwę grona techników budowlanych, którzy zamierzają utworzyć przy Stowarzyszeniu specjalną sekcję. Zarząd zgodził się udzielić lokalu na przedwstępne narady techników budowlanych w tej sprawie.

Na zapowiedziane jutro pierwsze powakacyjne plenarne zebranie członków komisji kulturalnej przy komitecie wykonawczym I-go zjazdu w Warszawie delegowani zostali pp. Chądzyński i Konstanty Zasacki.

(—) **Składy towarowe.** Dnia 30 czerwca wydane zostało nowe prawo o składach towarowych które nadało założycielom ich szerokie prawa w zakresie operacji handlowych, zaliczkowych, komisowych i innych. Z nowego prawa chcą korzystać niektóre z istniejących w Królestwie Polskim towarzystw oszczędnościowo-pożyczkowych, zamierzając założyć takie składy. Jedno z towarzystw warszawskich i jedno prowincjonalne opracowują już projekt ustaw dla mających powstać składów towarowych.

(x) **Z żałobnej karty.** Dziś w nocy po długiej chorobie zmarł w naszym mieście ś. p. Franciszek Zasacki, kupiec ceniony w szerszych kolach z prawości charakteru i uczuć obywatelskich.

(—) **Kara prasowa.** Redaktor tygodnika „Młot” p. E. Truskier skazany został w drodze administracyjnej na 100 rb. kary za artykuł „O bliźnie” wydrukowany w nr. 7 „Młota.”

(h) **Nabycie nieruchomości.** Piac, na którym dawniej były składy drzewa Gehliga, a które wychodzą na ulice Wysoką, Wodną i Przejazd, w celach parcelacji nabył pan Adolf Schmidt.

(a) **Budowa linii tramwajowej do Konstąnowa,** jak się obecnie okazuje, nie prędko jeszcze zostanie ukończona, a to z powodu warunków stawianych przez magistrat łódzki za pozwolenie przeprowadzenia linii przez terytorium miejskie.

Szyny ułożono już na całej długości linii, z wyjątkiem owego kwestyonowanego terytorium miejskiego; również ustawiono już przy zbudowanym torze słupy i rozpoczęto rozciąganie na nich przewodniki.

Budowa remizy, którą wzniesiono we wsi Brus, została ukończona zupełnie.

Jeżeli pomiędzy zarządem kolejek podjazdowych a magistratem nie dojdzie rychło do porozumienia, to zdaniem osób interesowanych, uruchomienia tramwajów nie można się spodziewać nawet na Nowy Rok.

(x) **Z „Lutnia”.** Dyrektor towarzystwa „Lutnia” prosi za naszym pośrednictwem wszystkich panów należących do składu orkiestry „Lutnia” na przyszłą środę na pierwszą próbę powakacyjną. Lekcyje te odbywać się będą stale we środy i rozpoczynają o godzinie 8 wieczorem. Nowych kandydatów przyjmuje się w tym samym dniu.

(h) **Z ulicy Zagajnikowej.** Ulica Zagajnikowa od przejazdu kolejowego, aż do ulicy Średniej nie jest zabrukowana. Wyboje, błoto, utrudniają przejazd furmanek i wskutek tego wielu furmanów, odebrawszy towar na kolei, z magazynów znajdujących się obok przejazdów, woli je chać przez ul. Przejazd, Widzewską, aż do Średniej, niż mordować konie w topieli. Należy również wziąć pod uwagę, że przy ul. Zagajnikowej, Wierzbowej i na końcu Dzielnej po za ul. Tramwajową pobudowano kilka fabryk, do których do-

jazd furmankami jest wprost rozpaczliwy. Co zaś do komunikacji pieszej dzieje się nie lepiej. Brak chodników i oświetlenia, zmusza wielu mieszkańców do okrążania całej dzielnicy, (przestrzeni 3—4 wiorst), a od czasu zamknięcia kanału pod planem kolei fabryczno-łódzkiej, który łączył ulicę Wysoką z Tramwajową, przybywa do obejścia jeszcze wiorsta.

Kolej zamknawszy przejście, pod pretekstem naprawy kanału, naraziła służbę kolei elektrycznej na wiele niedogodności.

Konduktor lub maszynista skończywszy służbę o 12-ej w nocy, zmuszony jest przejść 1 — 2 wiorst by dostać się do domu.

Właściciele fabryk przy ul. Wierzbowej skarżą się na brak komunikacji kołowej, utrudnienie dostawy surowych i gotowych towarów, i słusznie dowodzą, że pomimo dość niskiej ceny za plac, nikt nie chce stawiać domów mieszkalnych tam, gdzie niema oświetlenia i bruków.

Zabrukowanie 250-u najwyżej 300-u sążni ulic Zagajnikowej i Dzielnej, łatwo usunęło by te przeszkody — zaoszczędziłoby bruki na ulicach Przejazd i Widzewskiej, zmniejszyłoby ruch kołowy na tych ulicach.

Magistrat łódzki stać chyba na wydatek kilkudziesięciu tysięcy rubli.

(a) **Znalezione weksle.** Naczelnik łódzkiego oddziału poczty przesłał naczelnikowi wydziału śledczego policji łódzkiej znalezione w skrzynkach pocztowych przy ulicy Piotrkowskiej weksle na 650 rubli oraz paszport wydany na imię Iosela Rabina.

(h) **Smiertelne najechanie.** Wczoraj o godzinie 3 po południu, przechodnie ulicą Główną, byli świadkami nieszczęśliwego wypadku.

Na chodniku, przed domem № 41, przy ulicy Głównej dwóch chłopców posprzeczawszy się o coś, pobili się z sobą. Słabszy widząc iż nie da rady przeciwnikowi, wyrwał się z ręk jego i począł uciekać na drugą stronę ulicy. W tym trakcie najechał wagon kolei elektrycznej miejskiej z linii № 4 pociąg № 43, prowadzony przez motorowego Cierpińskiego, który spostrzegłszy chłopca około wagonu, przedsięwziął wszelkie środki by pociąg wstrzymać; lecz wysiłki te okazały się się daremnymi. Chłopiec uderzony przodem wagonu padł na szynę i został przejechany. Po zatrzymaniu pociągu wydobyto go z pod wagonu, lecz nie dawał już żadnych oznak życia. Stwierdzono iż uderzony został w głowę deską od ochraniacza. Śmierć nastąpiła momentalnie.

W zabitym poznano syna piekarza 6 letniego Joska Chałupskiego, zamieszkałego przy ulicy Głównej № 42.

(h) **Pożar.** Wczoraj o godzinie 2 po południu, przy ul. Drewnowskiej pod № 102 w fabryce mydła Abrama Edlibauma wynikł pożar, który rozwinął się nader szybko i objął cały budynek. Na miejsce pożaru pośpieszyły straż miejska oddział z fabryki I. K. Poznańskiego i I oddział straży ogniowej ochotniczej. Ogień po dwugodzinnej pracy ugaszono. Straty wynoszą około 10,000 rubli. Przyczyna pożaru niewiadoma.

(h) **Drobny ogień.** Wczoraj, o godz. 9 wieczorem, mieszkańcy domu nr. 99 przy ulicy Piotrkowskiej zauważyli wydobywający się dym z piwnicy, należącej do składu win Bledermana, pod firmą „Chasta”. Zawzwany II oddział straży ogniowej ochotniczej, po przybyciu na miejsce, zastawszy drzwi od piwnicy zamknięte, wyważył je, a wtedy z piwnicy wydobył się słup dymu nader gęstego, utrudniającego dostęp do wnętrza. Po przedsięwzięciu wszelkich środków bezpieczeństwa, zrewidowano piwnicę przy pomocy światła lampki elektrycznej, a przekonawszy się, że niema w piwnicy żadnych materiałów wybuchowych, zapalono gazy, zrewidowano jeszcze raz piwnicę i stwierdzono, że dym wydobywał się z palącej starki, którą umyślnie zapalono przed zamknięciem piwnicy, by w niej oczyścić powietrze.

(a) **Znaleziony mauzer.** W Chojnach, w posesyi Dzieczaka, syn kolonisty Samuer, kopiąc w nawozie, wygrzebał mauzer. Broń zabrała straż policyjna.

(a) **Upadek z rusztowania.** Wczoraj około godziny 3 po poł. murarz Ignacy Brzozowski, pracujący przy odnawianiu domu na ul. Miłsza nr. 38, spadł z rusztowania na bruk i zabił się na miejscu.

(a) **Kradzież z włamaniem.** Do składu chustek wańnianych Teodora Steigerta, przy rogu ulic Miłlonowej i Widzewskiej, dostali się za pomocą włamania złodzieje i skradli znaczny zapas towaru, wartości kilkuset rubli.

(a) **Aresztowanie zbiega.** Policja aresztowała 14 letniego Bolesława Bartczaka, który zbiegł ze Studzienia. Antczak z powrotem odesłany zostanie do osad rolnych.

(a) **Aresztowanie.** Na skutek rozporządzenia są-

dziego pokoju m. Kalisza I okręgu policyi łódzka aresztowała w domu przy ul. Przejazd nr. 39, Antoniego Piecha, mechanika, oskarżonego z mocy par. 173 ustawy o karach o oszustwo.

(p) **Pogotowie ratunkowe** wczoraj pomiędzy innymi wzywano do następujących wypadków:

— Ogólnemu osłabieniu uległo sześć osób, z których jedną odwieziono do szpitala Aleksandra, jedną do mieszkania na ulicy Senatorską.

— Na podejrzanego kurcze żołądka zapadła jedna osoba.

*

(a) **Epidemia ospy w folwarku Gospodarz,** pod Rżgowem, o wybuchu której donosiliśmy przed kilkunastu dniami, dzięki przedsięwziętym środkom zaradczym, ustaje. Wypadków śmierci nie było dotąd wcale. Chorzy powracają szybko do zdrowia.

Również w Rudzie Pabianickiej epidemia ospy ustaje.

W obudwóch tych miejscowościach, felczer powiatowy Lenartowicz dokonał oprócz ścisłej dezynfekcji mieszkań nawiedzonych zarazą, szczepienia ochronnego licznej dźiatwie i dorosłym.

(a) **Tyfus brzuszny i szkarlatyna.** W Konstątownowie znów ukazał się tyfus brzuszny. Tym razem epidemia ta wybuchiła w domu Koeniga przy ul. Długiej.

Jednocześnie w fabryce Walfisza i Hanftwurla zachorował na szkarlatynę majster Baltet.

Dla przedsięwzięcia środków zaradczych, władze powiatowe delegowały na miejsce epidemii doktora oraz felczera.

(a) **Jaszczur.** We wsi Giezmów, gminy Wisłitno, powiatu łódzkiego, wykradła wśród zwierząt choroba zwana „jaszczurem”.

Zarządzono środki zaradcze.

SZTUKA I PIŚMIENNICTWO.

(x) **Teatr łódzki A. Zelwerowicza** (Cegielnia na 63).

W niedzielę, teatr łódzki daje dwa widowiska: o g. 3 po poł. (popularne) „Sen srebrny Salomei”; o g. 8 m. 15 w. po raz 3 „Tajfun”, który dzięki zupełnie wyjątkowej, starannej i efektownej wystawie tudzież wyborowemu zespołowi, zyskał sobie całkowite uznanie prasy i publiczności.

— We wtorek, 27 b. m. po raz 4 efektowny „Tajfun”.

— W środę, 28 b. m. po raz ostatni „Sen srebrny Salomei” (ceny najniższe) 50, 30, 25 i 15 kop. Widowisko dla wszystkich.

(x) **Teatr popularny.** Dziś, w sobotę, po raz pierwszy ukaże się na scenie teatru popularnego, sztuka w 4 aktach, St. Łapińskiego p. t. „Nad Pilicą”.

— Jutro po południu „Eli Makower”, sztuka w 5-ciu aktach Elizy Orzeszkowej; wieczorem o godzinie 8-ej minut 15 po raz drugi „Nad Pilicą”.

— W poniedziałek wieczorem „Zaczarowane koło”, baśń dramatyczna Lucyana Rydla.

— We wtorek po raz trzeci „Nad Pilicą”.

Przedstawienia wieczorne od dziś rozpocznąć się będą o g. 8 m. 15.

(a) **Koncert symfoniczny.** Wczorajszy pierwszy koncert orkiestry symfonicznej, pod dyrykcją G. Fittelberga, i udziałem Pawła Kochańskiego zgromadził bardzo licznych słuchaczy. Na program złożyły się utwory Wagnera, Brahmsa, L. Betchovna, Z. Noskowskiego, H. Wieniawskiego i t. d.

Szczegółowe sprawozdanie z koncertów podamy w numerze następnym.

ZABAWY.

(h) **Zabawa.** Wczoraj na posiedzeniu zarządu T-wa opieki nad drzewostanem, komitet, zajmujący się urządzeniem zabawy, która odbędzie się jutro w parku „Zróżliska”, postanowił urozmaicić ją wielu niespodziankami, pod kierunkiem wytrawnych nauczycielek.

Komitet dokłada wiele starań, by zabawa miała powodzenie.

Zabawę zakończy pochód dzieci przy dźwiękach orkiestry i ogniach sztucznych.

(x) **Gniazdo łódzkie.** Gniazdo łódzkie, istniejące przy T wie opieki nad dziećmi gwałtownie potrzebuje zasiłku, aby mógł utrzymać swych wychowalców, dzieci bezdomne, zebrane przeważnie z ulicy. Dla tego też polecamy uwadze publicz-

nej zapowiedziano na poniedziałek w teatrze popularnym przedstawienie urządzone staraniem „Gniazda Łódzkiego”. Danem będzie „Zaczarowane koło” baśń dramatyczna Rydla.

Początek przedstawienia o godzinie 8-ej minut 15 w.

(x) **Ze Stow. robotników chrześcijańskich.** Zarząd Stow. robotników chrześcijańskich przypomina za naszem pośrednictwem, że jutro w sali Stowarzyszenia przy kościele św. Anny, odbędzie się przedstawienie amatorskie, które wypełni „Zagroda Sobkowa”, sztuka ludowa ze śpiewami E. Blotnickiego.

Początek przedstawienia o godzinie 7 wieczorem.

(f) **Zabawa.** Jutro w sali przy ul. Nawrot № 23 Stow. demokracji chrześcijańskiej demokracji urządzi zabawę o bardzo urozmaiconym programie, poczem nastąpią tańce.

Ostatnia poczta.

— Z Hirschberga donoszą, że w całych górach Olbrzymich spadł obfity śnieg, a temperatura w dolinach spadła do 2 st. niżej zera.

— Po krótkiej sesji delegacyjnej w październiku odbędzie się w Wiedniu druga sesja delegacji w styczniu, na której rząd przedstawi wielki program budowy floty, obejmujący budowę dreadnaughtów i łodzi torpedowych.

— Między Bukaresztem a Konstantynopolem odbywa się żywa wymiana depeesz, mająca na celu zawarcie traktatu handlowego.

— Z Moskwy donoszą do „Rieczy”, iż z rzeki Moskwy wydobyto 150 szrapneli i granatów. Pociski te leżały w wodzie niedługo i ukradziono je niedawno z pobliskiego składu artylerji. Przywieziono je na wozie i wrzucono do rzeki w celu stopniowego wydobywania.

— Wczoraj sąd okręgowy w Pskowie uniewinnił księdza Sperskiego z dycezyji wileńskiej, oskarżonego wskutek denuncyacji prawdziwych rosyjan o nawracanie prawosławnych na katolicyzm.

— Na wielkie manewry jesienne w Bukareszcie przyjadą tutaj dwaj synowie cesarza Wilhelma.

— Rezerwiści z Azji Mniejszej, którzy od kilku miesięcy znajdują się w Albanii, zażądali powrotu do ojczyzny. Ponieważ żądania ich nie uwzględniono, zbuntowali się i zelżyli oficerów. Oficerowie dali do nich szereg strzałów rewolwerowych, przyczem kilku szeregowców poranili.

— Cała prasa węgierska użala się na to, że następca tronu, arcyksiążę Franciszek Ferdynand na wieczór, dany na cześć cesarza Wilhelma, nie zaprosił prezydenta ministrów węgierskich. W Wiedniu pominięciem to tłumaczą tem, że następca tronu nie zgadza się na politykę węgierską przeciw innym narodowościom na Węgrzech i że gani nieszczerłość rządu węgierskiego w sprawie projektu reformy wyborczej.

— Wbrew zapewnieniom z Rzymu, że trójprzymierze odnowiono do końca r. 1920-go, w kołach berlińskich dobrze poinformowanych mówią tutaj, że wcale nie rozpoczęto jeszcze rokowań w sprawie przedłużenia trójprzymierza, że nawet na ostatnich spotkaniach ministrów mocarstw sprzymierzonych wcale o tem nie wspomiano.

— Uczony fiński, prof. Niemi, całe lato spędził na Litwie, badając folklor litewski. Dużo zebrał pieśni ludowych, niektóre zapisywał, inne odtwarzał w gramofonie.

— Sąd wojenny w Ekaterynodarze osądził sprawę b. pomocnika policmajstra Hołowki i 2-ch stójkowych, oskarżonych o zabicie w 1908 roku 3-ch więźniów, a tej liczbie jednego obywatela Niemiec.

Hołowkę skazano na śmierć. Stójkowych uniewinniono.

— Na krańcach miasta Rygi wykryto trzy bomby i broń palną.

— Powróciła do Aleksandrowska po dwumiesięcznej wycieczce w okolice Nowej Ziemi ekspedycja pod wodzą Rusinowa. Wyprawę przedsięwzięto na statku „Dymitr Saloniccki”.

Ekspedycja zebrała ciekawe materiały naukowe i kolekcje. Wykryto 3 osady norweskie w zatoce archangielskiej, jedną w zatoce archangielskiej, jedną w zatoce krzyżowej. Dla eksmi-

nowania norwegów z tej ostatniej zatoki wysłano wicégubernatora z oddziałem strażników.

— Talman Swinhuwud w Helsingforsie, wyjaśniając posłom przyczynę zwołania sejmu, oświadczył, że prawo z dnia 30 czerwca o porządku wydawania wspólnych dla Cesarstwa i Finlandy praw powstało drogą niezgodną z prawami zasadniczymi kraju, a więc nie obowiązuje obywateli Finlandy, jej urzędników i sejmu i nie może mieć mocy prawa w kraju. Rada ministrów nie ma prawa składać sejmowi projektów praw, a z tego powodu talman nie uważa za możliwe poddawać te projekty praw pod obrady sejmu.

— Medżyżylis wybrał na stanowisko regenta Nasr ul Mulka, mieszkającego obecnie w Europie.

— O północy na wszystkich liniach kolei bośniackich rozpoczęła się obstrukcja, wywołana niewykonaniem żądań kolejarzy przez zarząd kolei.

— Rząd bułgarski postanowił ponownie otworzyć porty dunajskie dla towarów rosyjskich, idących z Odesy, pod warunkiem kwarantanny siedmiodniowej dla statków, włączając w to dni znajdowania się w drodze.

TELEGRAMY.

Hamburg, 23 września. (Wl.) W poniedziałek rozpoczynają się rokowania pomiędzy robotnikami metalowymi i przemysłowcami. Od wyniku obrad zależy, czy kapitaliści przeprowadzą groźbę wydalenia 60 proc. robotników.

Paryż, 23 września. (Wl.) Do „Matina” donoszą z Sofii: Koła kierujące w Bułgarii potwierdzają doniesienia o zawarciu ugody wojskowej turecko-rumuńskiej. Z powodu tej ugody, dzienniki żądają ściślejszego zbliżenia się Bułgarii do Rosji.

Frankfurt n/M., 23 września. (Wl.) Rosyjski minister spraw zagranicznych Izwołskij wyjechał do Paryża. Podróż ta ma podobno związek z nominacją nowego ambasadora rosyjskiego w Paryżu, oraz ze sprawą pożyczki tureckiej.

Berlin, 23 września. (Wl.) Aresztowano właściciela berlińskiego biura komisowego pod firmą „Merkur”, poddanego węgierskiego Sattlera. Jest on oskarżony o popełnienie oszustw giełdowych i o sprzeniewierzenie z górą miliona marek.

Tarnów, 23 września. (Wl.) Z kuryi wielkiej własności na posła do sejmu wybrano Konopkę.

Wiedeń, 23 września. (Wl.) Cesarz Wilhelm zwiedził wystawę łowiecką. Potem odbył się bankiet w Schoenbrunne. Toastów żadnych nie ogłoszono.

New York, 22 września. (Wl.) Aresztowano tutaj dwudziestu niemieckich robotników, którzy zostaną zapewne wydaleny z granic Stanów Zje-

dnoczonych. Powód aresztowania dotychczas okrywa tajemnica.

Z ostatniej chwili.

Magdeburg, 24 września. (Wl.) Stanowcza postawa związku fabrykantów przemysłu metalowego, zapowiadająca lokaut skierowaną jest przede wszystkim przeciwko robotnikom zorganizowanym. Sądząc z nastroju obecnych tutaj na jeździe delegatów socjalistycznych zapowiedzi rokowania z pracodawcami nie obiecują kompromisowego załatwienia konfliktu.

Magdeburg, 24 września. (Wl.) Na wczorajszym wieczorowym posiedzeniu zjazdu socjalistów, delegat z Essen odczytał zarządzenie tamtejszego komendanta korpusu, polecające na przyszłość wojsku w razie rozruchów ulicznych, strzelać od razu ostre ładunkami, nie oszczędzać nawet psów.

Dokument ten wywarł na zgromadzeniu przygnębiające wrażenie.

Berlin, 24 września. (Wl.) Wczorajszy niespodziewany wyjazd ministra Izwołskiego, wywołał tutaj ogromne wrażenie w kołach politycznych.

Sądzą, że wyjazd ten stoi w związku z trudnościami zawarcia pożyczki tureckiej.

Hanower, 24 września. (Wl.) Tutejsi robotnicy metalurgiczni, uchwalili ogólny strajk, w chwili wypowiedzenia pracy 60 proc. robotników.

Berlin, 24 września. (Wl.) „Lokal Anzeiger” donosi, że pomiędzy rządowymi wojskami perskimi a powstańcami przyszło pod Arbigizem do bitwy, przyczem wojska rządowe poniosło porażkę. Wysłano im pomoc.

Berlin, 24 września. (Wl.) Cesarz konferował wczoraj wieczorem dłuższy czas z Bethmannem Hollwegiem aż do chwili odjazdu na zamek Rominton.

Teheran, 24 września. (Wl.) Parlament obwołał Nasr-El-Mulka jednego z najwybitniejszych liberalnych mężów stanu w Persji regentem.

Hamburg, 24 września. (Wl.) W hotelu w Emden, gdzie mieszkali oficerowie angielscy, aresztowani za szpiegostwo wykryto w materacach notatki i plany obciążające bardzo oskarżonych.

OFIARY.

Na szkołę rzemiosł
(przy Łódzkim chrz. Tow. dobr.).

Stowarzyszenie majstrów fabrycznych gub. piotrkowskiej, aby uczcić pamięć członka honorowego tegoż Stowarzyszenia ś. p. Emila Geyera, zamiast wieńca na grób, składa 25 rb. na fundusz żelazny Jego imienia przy szkole rzemiosł.

ś. † p.

Franciszek Zasadecki

Długoletni pracownik-prokurent firmy J. Rosenblum w Łodzi,

opatrzonej śś. Sakramentami, po długich i cierpieniach, zasnął w Bogu dnia 24 września 1910 r., przeżywszy lat 62.

Pozostali w nieutulonym żalu: żona, dzieci, wnuki i rodzina zapraszają krewnych, przyjaciół, kolegów i znajomych na wyprowadzenie drogiej zwłok z mieszkania przy Nowym Rynku № 6, na Stary cmentarz katolicki, w dniu 26 września r. b., t. j. w poniedziałek, o godz. 3-ej po południu.

Osobne zaproszenia rozsyłane nie będą.

Nabożeństwo żałobne odprawione zostanie we wtorek, dnia 27-go b. m., o godzinie 10-ej rano, w kościele św. Krzyża.

W wielkim wyborze

Kostyummy

z angielskiego materiału
dzisiejszej mody Rb. 20.50

Palta

z ang. modnego materiału Rb. 14.50

— u —

Schmechla i Rosnera

Łódź, Piotrkowska 100.

2441

Zostały otworzone wieczorowe kursy robót (slojd, modelowanie itp.) w zakładzie freblowskim

S. Macińskiej

Staro-Zarzewska 27, róg Kruczej.

Zakład przyjmuje dzieci od lat 3 do 7. Zapis kandydatek na roboty i dzieci codziennie od 9 rano do 7 wieczorem. 2421-5-1

Ważne dla pp. kupców branży kolonialnej!

Otrzymując co tydzień świeże transporty **Siedzi** angielskich **Krown Mattfull, Krown Full i Mattfull** w całych i półbeczkach, polecam takowe po bardzo przystępnych cenach.

TEODOR WAGNER

2417-6-1 Piotrkowska 213. Telefon 5.91.

Zarząd drogi żelaznej Fabr.-Łódzkiej

niniejszem podaje do powszechnej wiadomości, że na stacji towarowej Łódź-Fabr. w dniu 29 września n. st. 1910 r., o godz. 10 rano, na zasadzie artykułu 84 Ogólnej Ustawy rosyjskich dróg żelaznych, będą sprzedane z głośniejszej licytacji nie wykupione przez odbiorców towary, przybyłe za frachtami: Warszawa W. W. 360006 miód, wysyłający L. B. Trachtenberg; Kalarasz Pol. Z. 50353 wino besarabskie, wysyłający F. I. Tunne; Sosnowiec W. 263703 węgiel kamienny, wysyłający kopalnia Milowice dla Ciesielskiego i Zmigroda.

W razie, gdyby licytacja w dniu wyżej oznaczonym do skutku nie doszła, to powtórna ostateczna sprzedaż od będzie się na stacji Łódź-Fabr. dnia 30 września n. st. 1910 r., o godz. 10 rano. 2445-1

Znów przybył wielki wybór **RYB** i zagranicznych **Kanarków** różnych ozdobnych ptaków i papug gadających — od 12 rubli, klatki, pokarm ociający, żywność dla ryb oraz wszelkiego rodzaju ptaków w miejscu u J. Hofzesa, Główna 40, w sklepie. 2401-1

Pracownia Damskich Sukien i Kostymów „STANISŁAWY“
Przejazd 48, m. 11, 2-a piętro, wprost schodów.
Wykonuje roboty elegancko według najświetszych żurnali. 2419

K. Więckowski

p. adwokat. przys.
Konstantynowska 33, m. 2.
Przyjm. do 10 r. 1 od 4-7.
3302-10-3

Przygotowanie

na stopień nauczycielski i inne świadectwa szkół rządowych, pod kierunkiem poważnego nauczyciela. **Szkoła, Piotrkowska № 103, od godz. 6-8. 2325 d**

Pracownia tapicersko-dekoracyjna Zalesny i Derejski
Łódź, Dzielna 27.

Po długoletniej praktyce w Warszawie i w Łodzi u pierwszorzędnym firm, otworzyliśmy pracownię wszelkich robót tapicerskich. 3368-8-3

Młody człowiek

ukończywszy 4 klasy Szkoły Handlowej, poszukuje zajęcia w biurze lub kantorze; zna języki: polski, rosyjski, niemiecki i francuski. Łaskawe oferty proszę składać w „Rozwoju“ sub „B. S.“. 2433-3-1

Pokój

do odnajęcia dla spokojnego lokatora.
Południowa 2 m. 7. 2425-3

Do wynajęcia

niedrogo od 1 października **2 ładne pokoje z kuchnią** na ulicy Przejazd № 82. Wiadomość na miejscu lub Targowa № 32 m 9 2411-3-1

Remiza „BRISTOL“

Właśc. **A. NEUMANN** (dawn. Bartosz), wynajmuje eleganckie karety, powozy etc. na godziny, dnie i miesiące dla jazdy po mieście, do miast sąsiednich i na polowanie po cenach umiarkowanych. Staranna obsługa! Ul. Piotrkowska № 119, telefonu № 1053 2849r

SZKOŁA ŚPIEJU

MARYI WILKOSZEWSKIEJ
Widzewska 36, m. 65.

Lekeye śpiewu solowego, chóralnego, oraz gry na fortepianie. Osoby niezamożne z wybitnym talentem korzystają z ulg w opłacie. 3114-8-6

Piękność to potęga!

Na **PIĘGI, PRYSZCZE, WAGRY, mokre i suche LISZAJE, KRÓSTY** i wszelkiego rodzaju nieczystości skóry jest wiele różnych środków, lecz skutecznie działających bardzo mało. Kto chce otrzymać prawdziwie radykalny środek kosmetyczno-leczniczy, niech żąda rozpowszechnione i uznane nie przez powagi lekarskie

MYDŁO ks. KNEIPPA

z napisem na każd. etyk. reprezent. i powyższą etykietą. Bez tego podp.—falsyfikaty. Po 40 kop. kawałek sprzed. wszystk. apt., skł. apt. i perfumerye. Reprezentant: **M. Niedźwiedz, Warszawa, Wspólna 5. 1833**

ZAKŁAD TAPICERSKO-DEKORACYJNY W. Przędzickiego
Łódź, Ulica Wólczańska 87. 2271-4-3

Nakładacz

który już pracował w drukarni, może się zgłosić: Przejazd № 8, do drukarni „Rozwoju“.

Poszukiwany jest zdolny wojażer-inkasent

branży kolonialnej, obeznany dobrze z miejscową klientelą. Znajomość języka niemieckiego pożądana. Oferty uprasza się składać w administracji „Rozwoju“ pod lit. „K. P. Z.“ 2279-3-1

Meble mało używane

sprzedam za bezcen byle zaraz: garnitur salony, gabinetowy, 2 tremy, obrazy olejne, biurko, zegar duży, kredens ozdobny, 12 krzesel, stół, 2 łózka z matercami, bielizniarkę, toaletkę, umywalkę z marmurem, szafka nocne, otomane, 2 szafy do ubrania, biureczko damskie, ekran, słupki, gramofon, kredens kuchenny, pralnię domową oraz różne drobiazgi. Nawrot № 44 m. 3. 3384-15-2

Przysposabiam

do średnich zakładów naukowych. Na świadectwa. Korepetycja. Lekcyi dorosłym. Za postępow gwarantuję. Przejazd 12, m. 10. 3386-3-1

St. Dobranicki

adwokat przysięgły powroć. Cegielniana 79. Tel. 1141. 3398-3-1

Sprzedaj maszyn do szycia Singera. Bąbenkowa rb. 40. Pierścieniowa, 35. Życzęym naraty. Uwaga! Specjalny warsztat reparac. Konstantynowska № 7. Jurczyński. 1815-10

Interes przem.-handlowy egzystujący kilkanaście lat, dobrze prosperujący, z powodu wyjazdu do sprzedania zaraz. Warszawa, Wielka 41-20 2407-1-1

OSOBA,

która ukończyła wyższe kursy języka niemieckiego w Petersburgu, poszukuje lekcyi w szkołach. Oferty sub „T. H. 75“ w admin. „Rozwoju“ 2413-10-1

Wielki wybór

najnowszych Płyt, Gramofonów, Wyżymaczek i Maszynek „Primus“ Sprzedaj za **gotówkę** i na **raty** tygodniowe. MAURZYCY PERLE, Krótka № 11. 2341-3-1

Wystawione przezemnie **trzy weksle** za mieszkanie po Rub. 117.50, płatne 1/X, 1/I i 1/IV 911 roku, na zlecenie Mera Huges, z powodu niezajęcia mieszkania, ogłaszam za nieważne. 2397-3 Waleryan Jarzębiński.

A. SPODENKIEWICZ

26 Konstantynowska 26.

Cheąc więcej zapoznać Szan. Klientelę z moim magazynem, urządzam od środy 28 b. m. tylko przez 8 dni

Bardzo wielką wyprzedaż.

Pończochy w najmodn. kolorach	od 25 k.	Serdaki wełniane i włóczkowe	od 1.50 k.
Pończochy ażarowe i haftowane	„ 35 „	Halki jedwabne i alpagowe	„ 1.80 „
Pończochy wełniane	„ 50 „	Halki wełniane i włóczkowe	„ 2.25 „
Pończoszki dziecinne	„ 15 „	Fartaszki damskie	„ 60 „
Skarpetki kolorowe i czarne	„ 15 „	Fartaszki dziecinne	„ 60 „
Skarpetki wełniane cienkie i grube	„ 40 „	Zeliry angielskie na blazki łokieć po	50 „
Rękawiczki dam. jedw. i fildefers	„ 30 „	Koszule kolorowe z ang. gorsami	„ 1.60 „
Rękawiczki damskie wełn. i tryk.	„ 45 „	Koszule kolorowe z madapolama	„ 1.50 „
Rękawiczki wełniane dziecinne	„ 15 „	Koszule białe pikowe z astępstwem	10% „
Rękawiczki męskie niciane	„ 35 „	Koszule nocne	od 1.20 k.
Rękawiczki męskie wełn. i trykot.	„ 45 „	Kalesony białe dymowe	„ 1.10 „
Trykotowe koszulki i kales. kol. nic.	„ 1.20 „	Końnierze i mankiety białe z astępstwem	10% „
Trykot. kosz. i kales. wełn. dr. Egera	„ 1.50 „	Półkoszulki i mankiety kolorowe	od 25 k.
Trykotki (Swety) wełn. dziecinne	„ 1.20 „	Krawaty w kolosalnym wyborze	„ 20 „
Żakietki i sukienki dziecinne	„ 75 „	Chusteczki kieszonkowe kolorowe	„ 12 „
Czapeczki i kapturki dziecinne	„ 35 „	Łorebki damskie	„ 75 „

MASŁO

wyborowe, zawsze świeże.
Ceny niskie!

poleca Dom Handlowy
„Bracia Kieszkowscy”
Piotrkowska 215.

34003

II Bałuckie Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnościowe

8360-4

ul Łagiewnioka № 31 (Rynek Bałucki)

przyjmuje członków, udziela pożyczki, przyjmuje oszczędności, począwszy od 25 kop., zarówno od członków Towarzystwa, jak i od osób postronnych i liczy od takich od 4% do 6%. **Przyjmuje na członków także osoby, zamieszkałe w mieście Łodzi.** Biuro otwarte w dni powszednie od godz. 3 po poł. do 7 wiecz.

Maszyny do mieszania betonu 7 różn. system. dla wszelkich materiałów i każdej produkcji. **ŁAMACZE, WALCÓWKI, PRASY** do wyrobu płyt granitoidowych, **MASZyny** do wyrobu cegieł za pomocą sił motorowych.

Specjalna Fabryka Maszyn D-r Gaspari i S-ka, Markranstaedt (Saksonia).
Prosimy odwiedzić naszą fabrykę.
2796-13 0 Katalog № 241 darmo.

Jeżeli chcecie uniknąć

nleprzyjemności, kupujcie damskie okrycia i futra w znanej pracowni

H. TATARKOWSKIEGO w Łodzi Piotrkowska 90 dom W-go Th. Steigerta

Wszelkie zlecenia wykonywane są pod osobistym moim kierunkiem podług najnowszych wiedeńskich i paryskich modeli. W przekonaniu, iż Sz. P.P. zawsze zadowoleni będą wykonaniem swych robót, polecam się łaskawej ich pamięci.

Z poważaniem **H. TATARKOWSKI** Piotrkowska № 90.

2829-4-2

RUBLI 18,500

sukcesorów małoletnich jest do ulokowania na dogodnych warunkach na I-szy numer hipoteki po towarzystwie — zaraz 9,500 rb., a 9,000 rb. w drugiej połowie października r. b. — Oferty składać w „Rozwoju” pod lit. „L. G.”

3358-3-3

Restauracja 2-go rzędu

przy ul. Konstantynowskiej № 13, (vis-à-vis Teatru Wielkiego),

wydaje: śniadania, obiady i kolacje po nader przystępnych cenach, również wielki wybór trunków krajowych i zagranicznych. — Ceny w gabinetach i restauracji jednakowe. Wieczorem od godziny 8 ej — orkiestra, przy wolnym wejściu bez podwyższenia cen na trunkach.

Polecając się łaskawym względem Sz. Publiczności, pozostaje

Z poważaniem

S. Romański.

2303

Pierwszy raz w Łodzi!

Wieloryb-olbrzym

nie szkielet lecz **prawdziwy wieloryb**,

długości 31 arszynów, około 5,000 pudów żywej wagi.

Oprócz tego 35 innych potworów morskich.

Wystawa ściśle naukowa! Odezwy wielu uniwersytetów! W Londynie, Berlinie, Petersburgu, Warszawie — wieloryb wszędzie wywoływał kolosalne wrażenie. Wszystkim udziela się szczegół. objaśnień. Wejście do muzeum tylko 20 kop., dzieci 10 kop. — Muzeum otwarte od godz. 10-ej rano do 10-ej wieczorem, **W OGRODZIE „CORSO”, KONSTANTYNOWSKA № 16.**

Szkoły i robotnicy całymi partjami korzystają z ustępstwa 50 procent.

2447 1

FABRYKA BAMBUSOWO-KOSZYKARSKA Walentego Przybysza

w Łodzi, Widzewska 5, (róg Średniej).

Nagrodzona wieloma medalami.

Specjalność: **Kosze do fabryk.**

Wyrabiam:

Mebłe bambusowe pluszem kryte, Mebłe bambusowe matą kryte, Bambusowe etażerki, Bambusowe stoły do kwiatów, Bambusowe garnitunki do obiadów, Bambusowe parawany, Bambusowe ekrany, Kosze do podróży, Kosze do bielizny, Kosze do papieru, kosze walizowe, Kosze do żywych kwiatów, Kosze do robionych kwiatów, Mebłe ogrodowe, mebelki dla lalek, Koszyczki do bułek, Kosze wszelkiego gatunku na ob-stalunek gotowe dla pp. piekarzów.

Fabryka na Widzewskiej № 5 przyjmuje wszelkie ob-stalunki, z dokładnem wykończeniem, po możliwie najniższych cenach.

Helena Lipińska Widzewska № 90 I pięć front poleca nowe fasony na porę jesienną, guńtek, peleryn i czapczek.

Ważne dla szewców!

Zawiadamiam, iż **pracownia cholewek**, egzystująca 10 lat przy ulicy Średniej № 1, została przeniesioną na ulicę Średnią № 23. Na składzie znajduje się wielki wybór cholewek.

Z poważaniem **Em. Zandberg.** 3406-3-3

Ostrzeżenie.

Ostrzegam pp. obywateli powtórnie przed nabyciem od **N. Ginsberga** DWÓCH WEKSLI: 1) na przeszło 100 rubli na Częstochowę i 2) przeszło na 80 rubli na Radom, żyrowanych przez L. Rappaporta na moje zlecenie, gdyż takowe dawno już są zapłacone i przezemnie już 19-go lutego r. b. w „Lodzer Zeitung” ogłoszone za nieważne. Rządca domu **N. Ginsberg**, Widzewska 78, weksle te w celach bardzo nieczystych bezprawnie zatrzymał i dlatego wystąpiłem przeciwko niemu na drogę sądową.

3282-3

Franco WACLAWIK.

№ 5042.

Obwieszczenie.

DYREKCJA

Towarzystwa Kredytowego miasta Łodzi

W zastosowaniu się do § 22 Ustawy, podaje do powszechnej wiadomości, iż zażądane zostały pożyczki na nieruchomości:

1) pod № 321h przy ul. Długiej, przez Rodzeństwo Halpern, odnowiona z konwersją Rub. 23,000 i dodatkowa Rub. 17,000;

2) pod № 810x przy ulicy Pańskiej, przez Zygmunta Maniziusa i Alfreda Hessena, pierwotna Rub. 7,000.

Wszelkie zarzuty przeciwko udzieleniu zażądanych pożyczek stowarzyszeni zechcą przedstawić Dyrekcji w przeciągu dni 14 od daty wydrukowania niniejszego obwieszczenia.

Łódź, dnia 11/24 września 1910 r.

2443-1

ZAWIADOMIENIE.

Niniejszem zawiadamiam Szan. Publiczność, że skład swój **wyżymoczek, gramofonów, łóżek żelaznych** i innych sprzętów do domowego użytku, znajdujący się dawniej na ulicy Piotrkowskiej № 115, pod firmą „AMERICAN”, przeniesiony został na ul. **Nawrot № 14** do sklepu frontowego. Powiększając znacznie skład swój przez zaprowadzenie różnego rodzaju mebli, luster, dywanów, chodników, portyer i kolder, mam nadzieję, że Szan. Publiczność korzystać będzie z **wygodnego kupna NA RATY** i nadal zaszczycać mnie raczy Swojami względami i zaufaniem.

Z szacunkiem

M. ROSEN p. f. „AMERICAN” Nawrot № 14.

2429-3-1

ZNAWCOY

kupują papierosy tylko u **M. I. Kossowera**, Rzgowska 1 naprzeciwko teatru „Kometa”. Tam dostać można papierosy wszelkich firm, jak również tytonie w najlepszym gatunku.

Ładnie pisać można tylko na moim papierze; w moim składzie znajdują się tylko materiały piśmienne wyborowych gatunków, wybrakowanego towaru nie wypuszcza się.

Kto chce się przekonać, raczy nas odwiedzić, za fatygę odliczamy mu 10% z ogólnej sumy. Materiały piśmienne sprzedaje o 25% niżej ceny konkurencyjnej.

2423-1

Udzielam lekcji języka

niemieckiego

Cena 3 rb. miesięcznie od osoby. Zgłaszać się można w dni powszednie. Widzewska 104, m. 31, od 6-10 wiecz. 2265-6-4

WILLA w Helenówku

przy zgierskiej remizie do sprzedania.

Dowiedzieć się można u adw. przys. Karwacińskiego (Piotrkowska № 93). 3404-4-2

Tylko przez czas krótki!

SZKOŁA RYSUNKOWA I. LEMANA.

Rysunki, malarstwo, modelowanie i kreślenie. Oprócz ogólnych kursów osobny komplet dla dzieci w godzinach rannych i popołudniowych. Dla rzemieślników kurs osobny ze specjalnym programem przy znacznie niższej opłacie. Zapisy przyjmuje kancelarya szkoły od godz. 11 do 12 w południe i od 8 do 9 wieczorem. Południowa № 2, III piętro. 3380-3-2

Janina Schoeneich

właścicielka magazynu **A. Woelfe** Piotrkowska 105
dawniej **A. Woelfe** obecnie

Andrzeja 5

po powrocie z zagranicy poleca na nadchodzący sezon nowości i modele w wielkim wyborze z pierwszorzędnym magazynów zagranicznych. Ceny b. przystępne. 2253 4-2

Röntgenowski Gabinet dyagnostyczny

pod kierownictwem

D-ra BOLESŁAWA KONA

został otwarty przy ulicy Zachodniej 72.

Godziny przyjęć: od 9 — 11 i od 3 — 7 wiecz. 3296-8-4

V-te Łódzkie Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnościowe
Spacerowa № 27.

Przyjmuje członków, wydaje pożyczki do 300 rb. Przyjmuje wkłady: bezterminowe na 4%, 3-miesięczne na 4½%, półroczne na 5% i roczne na 6%. Procenty liczy od dnia wpłaty. Biuro otwarte od 10 do 2-jej codziennie, a w Poniedziałki, Czwartki i Soboty i od 5 do 7-jej wieczorem. 540-46

MIĘDZYARODOWE TRANSPORTOWANIE MEBLI 440r

M. LENTZ, Widzewska 77.

№ telefonu 14-36.

Przeprowadzki w mieście i do wszystkich miejscowości w świecie bez przeładowania

Opakowanie i przechowywanie mebli.

Dostawa i odstawa towarów. Dostawa węgla i drzewa rozpałowego. Przewożenie kas ogniowodnych.

Wiktor BRATKOWSKI

Łódź, Piotrkowska 81, 2297-16

poleca: **plótka na białinę, obrusy, serwety, ręczniki, chustki do nosa, plótka na rolety, materace i piernaty, plótka na szyby. — KOLDRY WATOWE, koszule, kołnierzyki, mankiety, skarpetki etc.**

BIELIZNA DAMSKA I UCZNIOWSKA.

Dla wygody Szanownych moich Klientek zaprowadziłam w moim salonie fryzjerskim

telefon № 16-20.

Specjalny zakład fryzjerski dla Pań **Anna Neuman, Łódź, Piotrkowska 89.**

UWAGA: Życzącym sobie wyuczyć się damskiego fachu fryzjerskiego — udzielam lekcji. 2948-10-3

Pracznik XX wieku

Poco?

niszczyć ręce przy praniu bielizny, gdy ręczny aparat za 90 kop. pierze prędzej i lepiej niż ręce, nie niszcząc bielizny! Żądajcie prospektów! Do nabycia we wszystkich składach gosp. dom. Główna sprzedaż: **H. Zakheim, Warszawa, Ogrodowa 8, telef. 129-93.** Potrzebni agenci. 2335-5

Zakład garderoby męskiej A. Majeranowskiego

Piotrkowska 3, Hotel Polski,

przyjmuje zamówienia z własnych i powierzonych materiałów oraz roboty futrzane. Najnowsze fasony. Krój wiedeński. Staranne wykończenie i ceny przystępne. 3412-2-2

Dr. Leyberg

b. długoletni lekarz kliniki wiedeńskiej ordynuje jako specjal. chorób **Wenerycznych, płciowych i skórnych** codziennie 8-12; 5-8; panie 12-1. Niedziele i święta tylko przed obiadem. **Krótką 5.** 1489r

Dr. Aronson

Akuszerya i choroby kobiece. mieszka obecnie **Pasaż Majerał** róg Piotrkowskiej. Godz. przyjęcia: 9-11 rano i od 5-7 pp. w niedziele 11-1. 1218r

Dr. med.

Aleksander FABIAN

Dyrektor Zakładu leczn. „Chojny” przyjmuje codziennie w Łodzi od 4 — 7 po południu. ul. Rzgowska № 3 (róg Górnego Rynku). 2251r

Dr. E. Sonnenberg

Choroby skóry, dróg moczowych i weneryczne **CEGIELNIANA 14.** Od g. 11-1 i 4-7½ w. 76r

Dr. H. Szumacher

choroby weneryczne i skórne **Nawrot 2.** przyjmuje od 8-10½, i od 6-8. Po poł., panie od 5-6. W niedziele i święta od 8-1 r. 637r

Dr. Stanisław Lewinson

przeprowadził się na ul. **WSCHODNIA 53, róg Cegielnianej.** choroby wewnętrzne. Przyjmuje od 9-11 r. i 5-8 pp. 2237-12-5

Choroby weneryczne, skórne i moczopłciowe

Dr. Stanisł. Piekarski

PIOTRKOWSKA № 115 Przyjm.: od 9-10 rano i od 5-8 wiecz., kobiety od 4-5. 1331-r

Dr. J. MAŁOWIST

Choroby dzieci i wewnętrzne. Godz. przyjęć: 9-10 rano i od 5-6 pp. 2255-10 **Mikołajewska 29 Tel. 4 43.**

Dr. D. HELMAN

Choroby uszu, nosa, gardła i krtani **powrócił.** Przyjmuje od 10-12 rano i od 5-7 po poł. **Mikołajewska 4. Tel. 16-00** 2980

Dr. A. GROGLIK

mieszka obecnie **Zachodnia 53** przy ul. Zielonej. Choroby skóry i włosów (usuwanie włosów szpecących za pomocą elektrolizy), weneryczne i dróg moczowych. Przyjmuje 8½-11½, r. i 6-8 wiecz.; panie 5-6 wiecz. W niedziele i święta od godz. 9 do 12 rano. 2474-r

Dr. Feliks Skusiewicz

Choroby skórne i weneryczne **Andrzeja 13.** Przyjmuje od 4-8 po poł. W niedziele i święta od g. 10-1. 507-d

Dr. FRANCISZEK

KOZIOLKIEWICZ

(starszy) **Telef. 17-14** **Piotrkowska 103** Choroby wewnętrzne, dzieci i kobiece. Przyjmuje od 8-11 r. od 5-8 pp. 1426r

Dr. Rosenblatt

Choroby **uszu, gardła i nosa** **Piotrkowska 35.** Przyjmuje od 10-11 r. i 5-7 pp. w niedziele od 10-11 r. 1318

Dr. H. Sadkowski

przeprowadził się na ulicę **Piotrkowską 120.** Przyjmuje z chorobami wewnętrznymi (spec. żołądka i kiszki). Do 9 rano i od 4 do 6-jej po poł. (z wyjątkiem świąt i niedziel). 2550

Dr. L. Przedborski

powrócił. Przyjmuje z cierpieniami gardła nosa i uszu od 8-10 rano i od 4-7 po południu. **Wschodnia 69, róg Dzielnej** 3318-15

Dr. B. DONCHIN

Specjalista chorób oczu **ul. Zielona Nr. 11.** Przyjmuje od 9-12 i od 4-7 pp. 3108

Dr. Sołowiejczyk

Andrzeja № 4. **DZIECIENNE I WEWNĘTRZNE CHOROBY. SPECJALNIE CIERPIENIA PIERSIOWE.** 3330r Przyjmuje: 9-10 rano i 5-6 po poł.

Dr. Jelnicki

ul. Andrzeja 7 Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe. Godziny przyjęć: panowie od g. 9-11 r. i 5-8 po poł., panie 4-5 po poł.; w niedziele i święta 8-12 r. 1463r

Dr. med. W. Kotzin

powrócił. **Ulica PIOTRKOWSKA 71.** **Choroby serca i płuc,** przyjmuje od godz. 9½-10½, r. i od 4-6 pp. 2019-5

Dr. M. Papierny

Akuszerya i specjalista chorób kobiecych. Przyjmuje do 11 r. i od 4½-6½ po poł. **Południowa 23.** 2001 **Telefonu № 16-35.**

Dr. I. Silberstrom

Ul. Promenada 13 róg Benedykta **Choroby weneryczne (syphilis) i moczopłciowe,** skóry i włosów. Usuwanie zbytecznych włosów. Przyjmuje: 8-8½, r. od 12-2-jej po południu i od 4½-8 w. Panie: 4½-5½ po poł. W niedziele: do 2-jej po poł. 241r

Dr. med. J. Szwarcwasser

Piotrkowska 18. Choroby wewnętrzne i nerwowe. Specjalnie: choroby żołądka, kiszki i przemiany materii (cukrowa, podagra, otyłość itd.). Od g. 8-10 rano i od 4-6 po poł. 2165-12-6

Dr. I. KRUKOWSKI

Cegielniana 4, **Choroby płuc.** 3108

Doktor medycyny

Edward Bernhardt

powrócił. 3376-4-2

Specjalista chorób skórnych, wenerycznych oraz niemocy płciowej

Dr. St. LEWKOWICZ

powrócił. Leczenie elektrycznością, elektrycznym światłem i masażem wibracyjnym. **Zachodnia 33 (obok Lombar. akc.)** Przyjmuje od 9-1 i od 6-8 w., w niedziele od 9-3. Dla pań od 5-6 wiecz. 114r

Dr. Bronisław Łuczycki

Andrzeja Nr. 5 2938 **Choroby nerwowe.** Przyjmuje do 10 rano i 5-7 pp.

Specjalista chorób skórnych, włosów, wenerycznych i dróg moczowych

Przyjmuje od godziny 8-1-jej w południe i od 4-8 wieczorem; w niedziele i święta od 9-2 w poł. 149r

Dla pań osobna poczekalnia

Dr. B. Rejt,

ulica Średnia № 5.

Dr. R. Skibiński

powrócił. 3372

Mieszka:

Piotrkowska Nr. 123.

Dr. L. PRYBULSKI

CHOROBY SKORNE. WŁOSÓW, WENERYCZNE I MOCZOPŁCIOWE I NIEMOCY PŁCIOWE. **Ul. Południowa № 2.** Przyjmuje od godz. 8-1 r. i od 4-8 w., panie od 5-6 po poł. 1420-r

Dr. I. Lipszyc

choroby dzieci. Przyjmuje od 8-10 i od 4-6 pp. **WSCHODNIA № 45** 294

Dr. L. KLACZKIN

Konstantynowska 11. **Syphilis, skórne, wener., choroby dróg moczowych.** Przyjm. od 8-1 rano i od 5-8 w., dla dam od 4-5. W niedziele i święta tylko do 1 rano. 746-r

Dr. Wacław Bernard

przeprowadził się na ulicę **BENEDIKTA № 9.** **Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.** (8½-12 r. i 5-7½, pp., panie od 4-5) 1761-r

Dr. Edward Mittelstaedt

mieszka obecnie **MIKOŁAJEWSKA № 67** przyj. od 8-9½, r. i od 5-6½, pp. **Choroby wewnętrzne i nerwowe.** 1429-r

Dr. Ładysław Michalski

akuszerya i choroby wewnętrzne. Mieszka obecnie: **PIOTRKOWSKA № 84.** Przyjmuje do 10 rano i od 4-6 po południu. 2415r

ODCISKI

z korzeniem usuwa

Verol

Aptekarza **R. PREISMANA.**

Sprzedaż w składach aptecznych i aptekach.

Warszawa, **Fréta 16.** 2403-10

ŚWIATŁOLECZNICZY I ROENTGENOWSKI GABINET

D^{ra} S. KANTORA

Specjalność: Choroby skórne, włosów, weneryczne i moczopłciowe.

Krótką № 4.

Leczenie promieniami Roentgena, światłem Finsena i kwarowym (choroby skóry i wypadanie włosów), prądami wysokiego napięcia (świerzba, hemoroidy). — Elektroliza (radikalne usuwanie szpecących włosów). — Masaż vibracyjny i pneumatyczny według prof. Zabłudowskiego (niemoc płciowa). — Kaustyka (usuwanie brodawek). — Endo- i cystoskopia (oświetlanie organów moczopłciowych). — Elektryczne świetlne kąpiele i gorące powietrze.

Godziny przyjęcia: 8—2 rano i 5—9 pp. Dla pań osobna poczekalnia.

145. Piotrkowska naprzeciw ulicy Ewangelickiej 145.

Ogólnie znana lecznica chorób zębów

lekarza d-ty H. Pruss.

Leczenie, plombowanie i wyjęcie zębów bez bólu. Specjalne laboratorium techniczne do wprawiania sztucznych zębów. Specjalność: plomby porcelanowe, plomby złote, złote korony, złote mosty (sztuczne zęby bez podniebienia). Reperacje i przeróbki sztucznych zębów NA POCZEKANIU. Gabinet prywatny lekarza d-ty H. Pruss znajduje się przy lecznicy. **Uwaga!! Ceny bardzo niskie! Uwaga!!**

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

Gabinet Roentgenowski i Światłolecznicy

D-rów L. Falka, Z. Gołca, i St. Jelnickiego

Wólczańska № 36.

Ogólne i pojedyncze pokoje dla chorych od 2 do 5 rb.; ambulatoryum dla niezamożnych — płaca za poradę 60 kop.

Godziny przyjęć od 8—9 r., od 11—12 pp. i od 7—8; w niedziele i święta od 8—10 rano i od 12^{1/2} do 1^{1/2}, po południu.

Kobiety na choroby weneryczne przyjmuje specjalnie pani Dr. Zand Tennenbaumowa w poniedziałki, środy i piątki od godz. 5^{1/2} — 6^{1/2} po południu.

Centralna klinika chorób zębów i jamy ustnej

w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej № 86, tel. 14-79.

Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. Konsultacja bezpłatnie. Wyrwanie zęba 15 kop. Plomba 35 kop. Sztuczny ząb 65 kop. Przeróbka i reparacje sztucznych zębów 50 kop. Przy klinice znajduje się specjalne laboratorium do wyrobu sztucznych zębów. — Przyjmują tylko skończeni lekarze dentyści.

Lecznica D^{ra} A. Steinberga

BENEDYKTA № 3,

(Stosowanie fizykalnych metod leczenia)

Orthopedia. Mechano-terapia (skrzywienia kręgosłupa, choroby stawów, mięśni i kości). Gimnastyka lecznicza. Pracownia przy rządów ortopedycznych.

Gabinet Roentgenowski. Prześwietlenie i fotografowanie. Leczenie chorób skórnych.

Gabinet elektro-terapeutyczny. Arsonalizacja. Stosowanie prądów stałych, przerywanych i sinusoidalnych. Elektroliza. Choroby nerwowe.

Gabinet światłolecznicy. Kąpiele świetlne w gorącym powietrzu. Kąpiele 4-komórkowe (vier-Zellen-Bad).

Pierwsza Chrześcijańska

✚ Lecznica chorób zębów ✚

i jamy ustnej

2651r
teraz: ulica Piotrkowska 133.

Akuszorka A. Troklor

Benedykta 10,

przyjmuje panie na słabość, udziela porad, niezamożnym ustępstwa. Dyskreecya ścisła. 12-r-17

Krawiec Męski M. Wierzbicki

po długoletniej praktyce w Warszawie i zagranicą, otworzył zakład przy

ul. Głównej № 9,

blisko Piotrkowskiej.

Obstalunki przyjmuje z własnych i powierzonych materiałów po cenach bardzo przystępnych.

Pasta „CAMELIA“

usuwa Pieggi, Pryszcze, Wągry, Opaleniznę.

Składy: Warszawa: L. Spiess i Syn i H. Welt.

Łódź: L. Spiess i Syn i A. Lipiński.

Żądać wszędzie.

1026432

Zalecany przez pp. lekarzy

KEFIR B. PATZEROWEJ

Łódź, Pasaż Meyera 5.

Dostawa do domów rano i po południu.

1660

WODA Ziołowa do włosów „Kascha“

Stuttgarckiego Chemiczno-Kosmetycznego Laboratorium — jest najlepszym środkiem do pielęgnowania włosów, przeciw łupieżowi i wypadaniu włosów oraz

dla wzmocnienia cebulek włosowych niezbędna. — Cena flakonu rb. 1.50. — Żądać we wszystkich aptekach, składach aptecznych i perfumeryach.

Główna sprzedaż w Łodzi w Tow. Ako.

L. SPIESS i SYN, Piotrkowska 107.

Reprezentacja na całą Rosję:

H. Neumann, Łódź, Piotrkowska 89, tel. 16-20.

Pracownia „MARTY” Gorsetów

ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA № 130, parter, m. 14.

POLECA:

Gorsety wykonane według najnowszych modeli paryskich od najsławniejszych do najwytworniejszych z materiałów krajowych i zagranicznych — po cenach umiarkowanych.

Poszukuje się

kandydata do samodzielnego prowadzenia ksiąg fabryczno-inspekcyjnych, policyjnych i wypłat robotniczych w jednej z większych instytucji przemysłowych w Łodzi.

Dokładna znajomość języka rosyjskiego w mowie i piśmie konieczna.

Oferty z podaniem opisu przebiegu życia i wysokości żadanego wynagrodzenia uprasza się o składanie w adm. „Rozwoju“ pod lit. „A.B.C.“

3374-3-3

Zmiana Lokalu.

Niniejszem pozwalam sobie podać do łaskawej wiadomości Szanownych moich klientek, że z dniem 1-go lipca r. b. przeniesiony został mój

Zakład okryć damskich futer i kostymów

mieszczący się dotychczas przy ulicy Piotrkowskiej № 92,

na Piotrkowską № 82,

który urządziłem z wielkim komfortem i wszelkie zlecenia wykonują się w moim zakładzie według najnowszych paryskich wzorów.

Tuszę, że Sz. Klientela nadal powierzać mi będzie swe zlecenia, które jaknajakuratniej i sumiennie pod moim osobistym kierunkiem wykonane będą.

Z poważaniem

Ch. Besser

Piotrkowska 82.

2191 4-3

Główny Skład Żyrardowski

ulica Piotrkowska № 87,

POLECA:

Na Bieliznę Męską, Damską i Dziecinną

PŁOTNA
PRZEŚCIERADŁA
MADAPOLAMY
PŁOTNA TYROLSKIE
PŁOTNA SZWAJCARSKIE
POŁPŁOTNA POLSKIE
SILESIA

HAFTY SZWAJCARSKIE.

CHIFFONY,
NANSUKI
BATYSTY
DYMKI
DRYLISZKI
SATYNY
BARCHANY
FLANELE.

PIERZE i PUCH.

2399

Dla Przemysłowców i Amatorów!

Grunt na rogu szos Pabianickiej i Tuszyńskiej, obszaru 60 morgów polskich, ma być rozparcelowany na działki dla zakładów przemysłowych i domów mieszkalnych na dogodnych warunkach spłaty. Bogaty w wodę, ma spadek, plac targowy, miejsce pod budowę szkoły i przystanek tramwajowy.

Grunt będzie otoczony przy obydwoch szosach aleją drzew. Przywózka i wywózka materiałów z dworca w Chojnach. **Cena placów** od 300 rb. Także park około 6-10 morgów jest wart nabycia.

Szczegóły u Piotra Hasenclewera, Ruda Pabianicka.

2405-5-1

Plac Sportowy „Helenów“ (osobne wejście).

Towarzystwo Cyklistów „Union“.

W niedzielę, dnia 25-go września 1910 r., o godz. 2-iej po południu

Międzynarodowe

WYŚCIGI.

Między innymi

dwugodzinny wyścig podług amerykańskiego systemu.

Początek takowego punktualnie o godz. 4-iej po poł.

Startują: PETER — Dania, CARAPEZZI — Włochy, KUDELA — Czechy, TADEWALD — Niemcy, TKACZYK, WAPIŃSKI — Warszawa, jak również najlepsi tutejsi amatorowie.

W biegach motorowych na specjalnych motorach wyścigowych przyjmują udział: PIOTROWSKI, SZADKOWSKI i PIASECKI — Warszawa.

Ceny miejsc zwyczajne.

Bilety wcześniej nabywać można w księgarni W-go R. Horna, Piotrkowska 146.

Każdy bilet upoważnia do bezpłatnego wejścia do parku Helenowa.

2393-2

BAŁUCKIE TOWARZYSTWO WZAJEMNEGO KREDYTU

w Bałutach pod Łodzią, ul. Zgierska 64,

załatwia następujące, ustawą przewidziane, operacje bankowe:

- a) dyskontuje członkom Towarzystwa weksle handlowe;
  - b) udziela członkom Towarzystwa pożyczki pod zastaw papierów procentowych publicznych;
  - c) uskutecznia kupno i sprzedaż papierów publicznych;
  - d) inkasuje weksle, wylosowane papiery i kupony; e) wydaje przekazy na różne miejscowości Rosji i zagranicę;
  - f) przyjmuje wkłady pieniężne od członków Towarzystwa i od osób obcych i płaci od 4% do 6%;
  - g) asekuruje 5% rosyjskie pożyczki premialne od amortyzacyi.
- Biuro otwarte w dni powszednie od 10 rano do 3 pp. 1564r27

8-10 klasowy Zakład Naukowy Żeński
z programem męskich gimnazyów klasycznych

Zofii Libiszowskiej

przy ulicy Zawadzkiej Nr. 37,

przyjmuje zapisy nowych uczennic codziennie od godz. 10-iej rano do 5-iej po południu, z wyłączeniem świąt i niedziel. — W bieżącym roku szkolnym otwartą zostaje klasa V-ta. Lekcje i egzaminy wstępne rozpoczynają się 1-go września. 2984—d 13

Zawiadomienie

St.-Petersburskiego Towarzystwa Ubezpieczeń.

Składki ogniowe od domów mieszkalnych zostały obniżone z Rub. 1.70

na Rub. 1.44 od tysiąca

i w tym stosunku będą pobierane tak od starych jak i od nowych ubezpieczeń.

I. IMBRZYCZEK

Łódzka Agentura St.-Petersburskiego
Towarzystwa Ubezpieczeń, Zielona II.

2375-6

7-klas. Zakład naukowy żeński
Maryi Szczyglińskiej

ULICA WIDZEWSKA № 106^a 2884

Zapis uczennic od dnia 22-go sierpnia. Egzaminy 29-go, 30-go i 31-go sierpnia. Rok szkolny rozpoczyna się 1-go września.

Skład win

M. D. OKOJEWA

ulica Dzielna № 11.

Podaję do wiadomości Szanownej Publiczności, że otrzymałem wielki transport win z czystego soku winnego nie falsyfikowanego. Ceny nadzwyczaj umiarkowane: kop. 40, 50, 60, 80, rb. 1.00 i 1.50. Wina węgierskie i francuskie od rb. 1.25 do rb. 3.00. Wódki słodkie, koniaki ruskie i zagraniczne różnych marek. Otrzymałem również wino z gron winnych absolutnie bez alkoholu. Ktoby zechciał wina bez alkoholu, proszony jest o żądanie takiego wina, gdyż na składzie posiadam i wiele gatunków innych win. Kto chce mieć zdrowy żołądek, powinien pić wino № 7 czerwone słodkie, nadzwyczaj przyjemne w smaku, które było stosowane przy kuracji chorób żołądkowych w lazarecie w ciągu 1909 roku z nadzwyczaj pomyślnymi rezultatami. Dobroć wina tego jest zaświadczoną przez starszego lekarza № 69 i pieczęcią rządową.

Oliwa do lampek i szałwki mego wynalazku palą się we wszystkich domach, 1 funt 20 kop., knotki darmo. Oliwę również można nabywać w składach: Konstantynowska 13, Franciszkańska 60, Piotrkowska 291, Mikołajewska 89, Kałna 52, Widzevska 150 i Łowicka 9. 328